

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:	Vidéken:
1 óra 60 f.	1 óra 1 K —
3 évre 1 K 80 .	3 . — .
6 évre 3 . 60 .	6 . — .
1 évre 7 . 20 .	12 . — .

Főszerkesztő és lapkiadó: **Baranyay Lajos.**
Felelős szerkesztő: **Major Mihály.**

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Telefon 208.
Egyes szárok kaphatók: a donánytörszékben.

Nyílt válasz.

Bilkei Ferenc és Kisteleki István plebánosok ismert nyílt levelére ma ismét egy válasz érkezett. Ezzel ugyszólván teljessé lett a válaszok sora, amennyiben egy kivétellel városunk valamennyi lelképásztora nyilatkozott. A következőkben szószerint közöljük dr. Steinerz Jakab neol, izr. főrabbi ur levelét, melynek pozitív vallásos álláspontját és férfias nyíltságát lehetetlen előre is ki nem emelnünk.

Tek. Szerkesztő Ur!

Készséggel kijelentem, hogy Fényes Samu előadásait határozottan káros hatásuaknak tartom már csak azért is, mert laikusoknak szólnak, akiknek lelkét megmetelyezik.

Az eltiltásnak azonban csak akkor volna teljes értelme, ha az egész országra ki lehetne terjeszteni, amire pedig kevés a kilátás a szabadgondolkodás korában.

Szféhevárv 1912. XII. 4

Teljes tisztelettel
Dr. Steinerz J.
főrabbi.

Utolsó

csapást méri a kormány alkotmányunkra. Megrugdosta már elől-hátul, agyba-főbe verte. Most pedig megcsinátta azt a bicskát, amellyel bármely percben szivenszurhatja.

A kivételes három törvényjavaslat lett a tör a mindenkori, rendszerint hazafiatlan kormány kezében, amellyel kedvük szerint akkor ejtik a végső és halálos sebet alkotmányunkon, amikor jól esik nekik, illetve, amikor a Lajtántulról parancsolják.

Ha ezek a kivételes törvényjavaslatok tényleg törvénné válnak, akkor Magyarország alkotmánya felett folyton ott fog függni Damokles kardja, bármikor megfoszthatnak bennünket minden alkotmányos biztosítéktól, gyülekezési jogtól, szólásszabadságtól, sőt még egyéni szabadságunktól is.

A terv nem új. Két évtized óta várnak már az alkalommal, hogy ezt a pallost a magyar nemzet nyakára tehessék minden nagyobb megrázkódtatás nélkül. Az időt most látják elérkezettnek. Most mikor csak a rabszolgahad tárgyal, most, mikor az ellenzék nem gyakorolhatja képviselői hivatását. A rendőr, csendőr, katonauralom alatt. Kisült tehát a polkoi terv. Elnémitották előbb az ellenzékkel, hogy rabszolgává tehessék a nemzetet.

Sehol a föld kereségén nincsen ilyen törvény, amely egyenesen és nyíltan a rémuralom életbeléptetésére ad felhatalmazást. Törvényt csinálnak nálunk, amely alapján jöhet idő, mikor idegen hatalom fog rendelkezni a nemzet vagyonával. Es ezt a saját törvényeink alapján teheti majd. Örület.

A világ összes gyászos gazdaságait foglalja magában ez a javaslat, amely alapján a háboru veszélyeinek ürtigye alatt bármikor elvehetik összes vagyónunkat, szabadságunkat. Nem lesz szabad szólni, még kevésbbé írni. Csak fizetni, nyögni a terheket, amelyeket, a kormány kénye-kedve szerint akaszthat a nyakunkba. Akaszthat, fel is akaszthat bennünket sutba dobva minden törvénykezést, igazságot, jogot. Úgy, hogy csak a másvilágon tudhatjuk meg, hogy is, miért is kerültünk oda. Örület. Ez lesz törvény, sőt már meg is szavazták. Egy-kettőt alszunk s már életbe lép. Örület. A történelemnek már több Lengyel-

országa van. Magyarország ebben is unikum lesz. Mély sirt ástak nekünk, alkotmányunknak. Mehetünk a temetésre. Mehetünk, ki tudja hová? Örület, örület. Fényes multu ezerév után kell felsóhajtanunk: miért is születtem magyarnak. Fájdalom és örület. (:)

TOILETTE.

(:) Még mindig a filharmonikusok hangversenyének hatása alatt vagyok. Nem tudom elfeledni a szép zenét. Őszintén megvallom ez csak ürügy. Tulajdonképen mást nem tudok elfelejteni. Meg mondom. Azt a sok szép és szebbnél szebb toilettet. Ritka szép hajam dacára úgy tettem, mint a jól főszülködött fiatal emberek. A hangversenyterem ajtajában végignéstem az érkező közönséget. Főleg a hölgyközönséget. Jött drága ruha, azután még drágább, szép, azután szebb. Selyem, finom selyem, drága selyem. Arany, sok arany, drága ékszer, rövid lánc, hosszú lánc. Szóval a legtöbbször a legújabb hölgy toilettjének az ára elég volna egy hónapi megélhetésemre. Pedig a rossz nyelvek azt mondják, hogy nekem is némi igényeim vannak. Gyönyörködtem a sok szép ruhában. Illetve dehogy. Különösnek találtam. Elgondolkodtam azon, hogy milyen kegyetlen zsarnok a társadalomnak ferde felfogása. Ez a ferde felfogás kényszeríti őket, hogy ilyen drága ruhában jelenjenek meg. No meg azután mindenki nem lehet egyforma, licitálni is kell felfelé s fine finaliter megszületnek a több százkoronás belépő ruhák. Természetesen az említett kényszer nem vaskényszer. Csupán a hölgyek gyengesége nem tud, sok esetben nem akar ellenállni. Pláne ha van mi-ből. A legkülönösebb pedig a do-

logban, hogy harmadszor már alig jelenhetik meg a most annyira megbámolt belépőben. Mert hát tetszik tudni, mit szólnának esetleg. Hogy ez az öltözködési szenvedély sokakat visszatartja az ilyen estélyek élvezésétől, amelyen egyébként szívesen megjelenének, az természetes. Ha lány volnék, nekem sem kerülne ilyen nálunk szokásos estélyruhákra, tehát én is aludnék a szórakozás helyett. Dehogy. Mozgalmat indítanék a ruhamánia ellen, legyomlálnám a hölgyvilág ebbeli ferde nézeteit. Megtörném a jeget, s ott lennék. Ha Déván el tudják határozni, hogy nem mutatnak, nálunk is elhatározhatnák legalább, hogy egyszerűbben, olcsóbban öltözködjék s többször is felveszik ugyanazt a ruhát. Bizony így kellene!

MENNEK A HARCTÉRRE.

A bátor és önfeláldozó székesfehérvári hölgyek.

A Vöröskereszt egyesület székesfehérvári fiókja tudvalevőleg ápolói tanfolyamot tart, melyen a jelentkező 150 hölgyből 103 kitaróan, szorgalmasan résztvesz.

A tegnapi este órák szennációja volt a tanfolyamnak. Dr. Bierbauer Viktor tisztifőorvos, az orsz. központ felhívására felszólította a hölgyeket, hogy akik hajlandók a harctérre elmenni, jelentkezzenek.

A felszólításra azonnal jelentkeztek kilencen. Hét alkalmi és két hivatásos ápolónő. De még többen is fognak jelentkezni, azonban ott rögtön nem nyilatkozhattak, előbb családi megbeszélésekre van szükség-

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete,

AZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4 oldal.

00001291

gük. Több bátor leány sirva kérte a féltőmamáit, hogy engedje el a harctérre. Hadd menjen segíteni erejétől telhetőleg szenvedő felebarátjain, a szegény sebesülteken. A jelentkezett hölgyek neveit nem szabad még nyilvánosságra adnunk. Kár. A hivatásos apólónékon kívül négy leány és 3 asszony kész azonnal elindulni. Szinte hihetetlen, mi csoda kedvvel, bátorsággal mennek azok a hölgyek, akiket otthon még a szétől is óvnak. Nemes érzésekkel telt szívük sugalata vezérli őket az illatos szalonokból a zongora hangjai mellől a puska- poros hullaszagú harctérre, ágyudörgés, puska ropogás, kartácsrobbanás acélsattogás hangjai közé.

Előreláthatólag összesen 25-en fognak jelentkezni és ez a csapat még Karácsony előtt elindul. A tanfolyam hallgatói az első segélynyújtást, kötözést úgy elméletileg mint gyakorlatilag megtanulták. Naponként 8—16-os csapatokban járnak ki a Szent György körházba, ahol az orvosok felügyelete mellett ők végzik el a sebészeti osztályon a kötözéseket. A belgyógyászati is tanulmányozzák. Az agilis tisztifőorvos, a tanfolyam páratlanul lelkes vezetője az átvett anyagot megegyezően átismételteti a hölgyekkel s utána megtartják az apóli vizsgát. Báró habarcsi Schwarzer Ottó egyetemi tanár az országos vöröskereszt egyesület főigazgatója őket a harctérre csak az mehet, aki a vizsgát sikerrel leteszi. Erzsike, Gizike és megegy Erzsike, továbbá —né, —né és —né szorgalmasan tanulnak, hogy meg ne bukjanak, mert ők feltételül menni akarnak.

Az országos v. k. egyesület sórgönyileg hívta meg tegnap egy sürgős országos értekezletre a helyi fiókot, melynek képviselőjében Reé István al-elnök utazott Budapestre.

Városi ügyek.

Az új szervezési szabályrendelet az új városi törvények értelmében máris módosításra szorul. Évételt a polgármester folyó hó 11-én értekezletre hívja össze a városi bizottsági tagokat, hogy velük a módosítás okát és a módosításra szoruló részeket ismertesse.

A hat számtisztai állásra kiírták már a pályázatot, mely folyó 21-én jár le. A polgármester felszólítja a városi bizottsági tagokat, hogy drága voksukat ne igerjék el könnyelműen, mert ezágyban majd je-

lölő értekezletet fog összehívni s lehetőleg azt ott jelöltékben együttesen állapodjanak meg.

Az ország polgármesterei folyó hó 8-án Budapestben bizalmas értekezletet tartanak, melyen dr. Saára Gyula is részt vesz. Valamint jelen lesz a polgármesterek egyesületének választmányi ülésén f. hó 9-én.

Dr. Molnár József tb. főorvos javaslatot adott be a tanácshoz, hogy a színház női öltözőjében porszívó készüléket alkalmazzanak.

LEVELESLADANKBÓL.

Tekintetes Szerkesztőség!

Megszoktunk már, hogy a vízvezetési munkálatok óra legtöbb utcánk állandóan sárban uszók. Elvégre megértjük, hogy a kiásott földből sár lesz, ha víz vegyül hozzá. Azonban a sárnak olyan imponáló mennyisége, mely most terpeszkedik egyik-másik utcán, mégis meghat, sőt az epéig hat. Tessék csak megnézni a Távirdu-utcát. Kérem, ebben az utcában olyan méretű a hig lötye, hogy sértsenek veszi, ha kis betűvel íróm: sár, azt n-gy betűvel kell írni, így: Sár. Az egész utca legfeljebb 10 méter széles a gyalogjárókkal együtt, de itt az utca egyik oldaláról a másikra átjutni egyszerűen lehetetlen és ha mégis megkísérel egy boldogtalan utadólanynak, akkor a következők lehetőségei elé kerül: vagy repülőgépre ül, vagy végig és visszafelé kisebb sárban a nem épen rövid utcán, vagy megcsinálja a végrendeletét, tiszteltelti a városi magisztrátust és csendesen belefullad a sárba.

A gyalogjárón szintén veszedelmes a járás. Ujabb időben ugyanis nagyon megtetszett a kocsis és autós uraknak a Távirdu-utca. Minden jármű ezen halad az állomás felé. Ez ellen nem lehet panaszkodni, elvégre mindenki ott jár, ahol akar. Hanem azóta itt hiába tisztítanak ablakot, a másik percben már ismét ott diszelegnek rajta a megszámlálhatatlan sárpettyek. És mikor pettyet mondok, ne tessék holmi apró-cseprő pettyre gondolni, mert kérem nem tessék akkora pettyet elképzelni, hogy ezek mindegyike valamivel nagyobb ne volna.

A házak falairól nem is szölok, de tessék megnézni azt a szerencsétlen passast, aki mellett a Távirdu-u.-ban egy jármű elbűdögött, vagy elhaladt. Ugy néz ki, mintha ruháján igen sok fecske akart volna fészket rakni és mindegyik más más helyen kezdte a munkát. Még az az elégtétele sincs meg, hogy kellően ki adta-teremtettézhesse magát, mert a szemé-szája szintén tele van sárral.

Tekintetes szerkesztőség, nem nagyon régen láttam, hogy a Kossuth-u.-ban szorgalmas emberek nagy igyekezettel kaparták, lapátolták a sarat. Először azt hittem, hogy a kulturpalota építéséhez gyjtenek máltért, de később meggyőződtem, hogy a sár fenekén keresik az utcát. Minap a Távirdu-u.-ban is jártak ilyen kapás-lapátos bácsik: megörültem, hogy itt is kapargálni fognak, de hiába örültem, reméneim sárba estek.

Ilyen ípech! Nyáron, mikor feneketlen it a por, az öntözőkocsik jól bedugaszolva döcögnek végig az utcán, csak annyi vizet hullatva, ami szerencsénkre kilőtyög —

egyébként uthagyják a feneketlen port, most pedig uthagyják a feneketlen sarat. Önök jobban ismerik a város adminisztrációjának tekervényes útjait, lennének szivesek megmondani, mikor jönnek el a Távirdu-utcaba azok a jó emberek, hogy a mi házaink között elterülő sártengerből is kihalásszák az utcát.

Tisztelettel

Egy utadófizető.

Tekintetes Szerkesztőség!

Nem vagyok Székesfehérvár szülötte, hanem csak afféle bevándorolt, aki sehogysem tud megbarátkozni egy némely öskoronázó specialitással. Így s bár többször végigélveztem már ezt a botrányt, mindig csudálkozom, amikor — különösen esős időben — egy-egy temetési menetet látok. Nem tudom, kinek a rovására írjam, a temetési vállalkozójára, e vagy a gyászoló csatadókára, azért nem is vádolgok senkit. Mindamellet: jónak látom a nyilvánosság színe előtt tenni szavát a dolgot.

Arról van t. i. szó, hogy végtelenül furcsának találom, amikor a külömben is mindig térdig-sáros, most pedig szinte járhatatlan utcáinkon a teljes dszibe öltözött papok gyalog lubickolják végig az utat egész a temetőig még akkor is, ha főösszámú párkocsi áll a rendelkezésre. A másvallásuak még szép időben is kocsira ültetik a szertartást végző lelkészeiket, a mi papjainknak azonban nyakig érő sárban kell bandukolniuk még zuhogó esőben is. Ámde ha a gyászoló családnak kocsira nem telik, nincs elene szavam, de hiszen a legdiszesebb temetést is ilykép rendezik!

Ellenvetésül azt hallottam, hogy: maguk a papok sosem panaszkodtak emiatt. Lehet. Okosan is teszik. Ugyis eleget rójják őket nemtelen ellenfeleik. De bizonyára nem utasítanak vissza a figyelmet. Tessék csak a vállalkozó uraknak megpróbálni!

Ny. K.

HIREK.

Naptár.

December 6.	Péntek.
R. Kath.: Miklós.	
Pro.: Miklós.	
Gör.: Amfilók.	
Zsidó: —	
Nap kel: 7 ó. 34. nyugszik 4 ó. 07.	
Hold kel: 5 ó. 9. nyugszik 2 ó. 21.	

— Az Öltáregylet-tagjainak figyelmébe. Fieber Henrik ur, az Egyházművészeti Tanács minis-teri referense szombaton délután egynegyed hat órakor a Ferenc József növelde nagytermében tartja meg előadását az egyházi ruhák stilszerű készítéséről.

— A Múzeum-egyesület előadás-sorozatát szombaton kezdik. Az előadásokat a főgimnázium dísztermében tartják, mindig esti 6 órakor. Belépési díj nem lesz és az egyesület szivesen látja nemcsak a Múzeum-egyesület tagjait, hanem az érdeklődő nagy közönséget is. Az első előadás Vérés József tartja szombaton este 6 órakor. Párisról fog beszélni, annak életéről, a bule-várdok világról, a párisi nőkről és Páris látványosságairól.

Vagy hatvan vetített kép tarkítja majd az előadást. A Múzeum-egyesület ez uton is meghívja a közönséget, miníán külön meghívókat nem bocsát ki.

— Vármegyei közgyűlés. Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága folyó 18-án tartja rendes évnegyedei (karácsonyi) közgyűlést. Ennek az utolsó ézevi közgyűlésnek feladata a közigazgatási bizottság jövő évi megalkatása. Elrendelik továbbá az elhunyt megyebizottsági tagok helyét betöltendő bizottsági tag választásokat. A közgyűlést megelőzőleg, folyó hó 14-én délelőtt állandóválasztmányi ülés lesz a vármegyéhez kistermében. — A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 10 én d. e. 10 órakor tartja rendes havi ülését.

— Népszövetség. I. A második naptárküldemény is megérkezett: a csoportvezetők most már okvetlenül vegyék át a 9. és egyéb még nem kézbesített füzetekkel együtt és juttassák a tagokhoz.

2. Az 1913. évre most belépő új tagok, míg a részlet tart, megkapják a most megjelent 1913. évre most belépő új tagok, míg a részlet tart, megkapják a most megjelent 1913-as naptárt is — ajándékképpen.

— A nápkadémia. Távirdu-u. 6. vasárnap este 6 órakor. Tamás Viktor főrealiskolai tanár tart előadást. „A viláeg keletkezéséről.“ Az érdekesnek ígérkező előadásra felhívjuk a közönség figyelmét. Az előadás után egy népszínmű kerül szíre.

— Tejesarnok. Gál Jánosné zámosy-utcai lakost tejhamisítás és hamis tej forgalomba hozatala miatt 150 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrség.

— Figyelmeztetés. A háztulajdonosok felhivatnak, hogy a csatornázási házi bekötések helyét idejekorán állapíttassák meg szakértők által, hogy a kiviteli munkálatok fenn ne akadjanak. A bekötés helye a városi felügyelővel közlendő, aki az iránt a háztulajdonosokat megkérdezi. Legoelszerűbb e végett a házi csatornázási és vízvezetékli ter-vezet jőkor beszerezni, hogy az utcai csatlakozó vezeték annak megfelelően készíttessék el. A legközelebb kiviteltre kerülnek a házi csatornázások a következő utcákban: Bank-utca, Kossuth-utca, Megyeház-tér, Távirdu-u., Rákóczi-utca, Kigyó-utca és köz.

— Értesítés. Azokat a kézi-munkákat, amelyeket a felsőbb leányiskola növendékei a tuberkulitikusok javára rendezendő „Karácsonyi vásár“-ra készítették, f. hó 8-án (vasárnap) d. e. 9. 12-ig és d. u. 3—5-ig a felsőbb leányiskolában a m. t. közönség díjtalanul megtekintheti. Az igazgatóság.

— Szűtsék tárgyalása. A széchenyi-utcai tolvajbánda ügye-meg tárgyalását újabb tanubeje-lentések miatt hétfőre halasztotta el a törvényszék.

— Fehérestély. Az önkéntes mentők egyesületük pénztára javára jan. 11-én tartandó f. h. érestélyére már most akkora az érdeklődés, hogy a múlt évben tartott és fonyesen sikerült hasonló fehérestélyt, a mint a jelek mutatják, fényesen felül fogják mulni.

— **Ülések a városházán.** F. hó 11-én délután 3 órakor közegészségügyi, f. hó 10-én d. u. 3 órakor közigazgatási bizottsági, f. hó 22-én d. e. 10 órakor hegyközségi ülés lesz a városházán.

— **A háromfi tényező egyesület** gyűlését folyó hó 18-áról folyó hó 15-ére halasztotta.

— **Értesítés.** Van szerencsém a u. é. közönséggel tudatni, hogy ezennel minden pénteken halasték lyek tartatnak. Zenét Pozsár Lajos zenekara szolgáltatja. Kiváló tisztelttel: **Jurának J.**

— **Csöndélet a vidéken.** Ebben a háborús világban mindenki hadakozik. Litter Mihály és Németh Ferenc pátkai lakosok is hadilábban álltak egymással s a napokban megvolt közöttük a döntő ütközet. A csatát Németh Ferenc vesztette, mert Litternek segítségére ment az orosz, azaz hogy a felesége, aki miatt a háboru keletkezett. A szövetségesek győzelmeiket azonban nem élvezhetik zavartalanul, mert a kakasokkal nagyhatalom, a csendőrség beleszólt a háboruba s járásbírósi konferencia elé vitte az ügyet. Mint beavatott forrásból értesülünk a konferencia elégitelét adta a legyőzöttnek a győzőkkel. — **Benkő Géza,** kinek hazája ehezvár, már régóta arra vár, hogy Küplön Gézát, a szegény véznát, — hogy miért, ő tudja — deresre hozza. Polgári mellett, Erzsébet pusztán néha gyorsabban, néha meg lustán együtt szedték a répát s közben sok tréfát űztek egymásból. Mikor már sok volt a kacagásból, Benkő ürügyet talált. A munkából kiállt s Küplönbe kötött s addig böstörködött, míg amaz is végre, ráment a jégre. Kezdődött a harc. Sérült a fej, az arc. Mindegyik ütötte rugta, a rövidbetej persze a vézna Küplön Géza huzta. Vérelen maradt szegény a csata színhelyén. Behozták a Szent György kórházba, Benkő még fogházba került ezért. S a hír véget ért.

Ha igazán **FRISS** tiszta ízű és **ZAMATOS** : **pörkölt kávé** : akar vásárolni, akkor forduljon mindég a **Fiemei kávébehozatalhoz** (Barátok épületében) Nagy raktár csokoládé és egyéb bonbonokban.

— **Nem lehet sétálni.** Ez volt a sétahelyünk a Hosszusétátér már hetek óta el van zárva a sétáló közönség elől. A nyáron mélyítették, tisztították a Vörösmarty-tér és Vághid közötti kanálisrészt és a munka végeztével olyan vastagon hagyták a kihányt sarat a kanálispart talszélén, hogy az most felolvadva bokán felül ér. Lehetetlen rajta keresztüljárni. A hosszúsétátér utja jó, csak hogy az említett okból nem lehet hozzáférni. Reméljük, a hatóság sürgősen megtisztíttatja az említett utrészt.

— **Híres művészek festményeinek reprodukciója** megrendelhető **Alapi Nándornál,** Palotai-utca 34. A mintagyűjteményét levelezőlap hívásra házaknál bemutatja. **Legalkalmasabb karácsonyi ajándék.** Nagy választék művészi szentképekben.

Fogak Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5 sz. a., a Zirci templommal szemben).

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy mielőtt lisztet, vöröslisztet, árpadarát, vagy bármilyen más venémek, okveilen keressék fel **Deutsch Aladár Simor-utca 5. sz. alatti fűszer és liszt üzletet,** mert ott vehetnek minden legolcsóbban és legjobban. Nála egy kilogramm buza (kenyér) liszt is, mely megfelel a pesti 4-esnek, csak 32 fillér.

Kiváló minőségű hentesárak, felvágottak, kolbászok, délutánonként meleg füstölthúsok MARSCHALL-nál Kossuth-utca.

Irodai munkát (esetleg rajzolás is) — jó és szép irással, — otthoni végzésre elvállalok. Cím a kiadóhivatalban.

SZIGETI kamarai fényképész 15 % kedvezményes árban — szesiti karácsonyi —

N A P O N T A
megrendelőit. — A vasár- és ünnepnap 30 % kedvezmény tovább is fentmarad.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől, 1355/1912. sz.

Mennyei József az 1913. évi népnaptárak árusítására kér engedélyt.

Határozat.

Folyamodó kérelmém emagendodem, hogy az 1913. évi népnaptárakat a város területén 1913. évi február hó 28-ig árusíthassa.

Felhivon egyben neveztettem, hogy ezen engedélyemet a Fejérmegyei napló legközelebbi számában tegye közzé s a közzététel igazolásával a lappeldányt 24 óra alatt mutassa be.

Erről a rendőrkapitány urat a naptárról szóló jegyzék kapcsán és Mennyei Józsefet értesitem.

Székesfehérvár, 1912. december hó 2-án
Dr. Saára Gyula,
polgármester.

Tanulmányok.

Irta: **Dr. Bierbauer Viktor** tiszti főorvos.

(Folytatás.)

Mihálkovits-téri kis lakások.

A székesfővárosban levő nagy lakásszükség készítette a törvényhatóságot, kis lakások építésére. Mondhatom, a főváros nem uszórakodik. Egy szoba, konyha, élelőkamra, padlás és faszínert évi 200 K lakbér ugyan nem sok. Ilyet látunk a Lehel-utczában is. Az még megjárja, mert egy házban csak 2 lakás volt, de itt egy négyoszögbe beépítve egy kis udvarra 16 lakás ajtaja nyílik s mikor az ember az udvarra belép, a lakók de főleg a gyermekek sokasága lép elő, már ebből nem kérek. Ha itt kiült a vörheny és ha ezek is elti:kolják mint ez nálunk divat, talán mind az 50 gyermek elkapja. Így már látom, hogy bárha a tisztí orvosainak a város ingyen automobil is ad rendelkezésre, miétt nincs idejük egy egy óra pihenőre se, különösen most a vörheny idején. A lakások különben kielégítőek. Tágas szoba, magas, jól szellőzhető. Rendesen hivatalosolva, vagy más biztos kereseti ággal bír. Ilyen lakás van itt, egy kis városrésznél nevezhetném, itt ott az udvar nagyobb — itt ott kevesebb lakás ajtó nyílik az udvarra, talán kisebb a gyermek létszám, de azért mind egyforma.

Vannak nagy bérpaloták is, itt a sarkon egy 5 emeletes, ezekben is kis lakások vannak, 1, 2, 3, szobássak, ezek már drágább lakások. Mig a földszintes kis lakások ideig-

lenessek, mert amint nagyobb szabású épület lesz oda tervezve, elmulnak a föld színéről, addig az emeletesek maadandóbbak, de Budapestten sohasem lehet tudni azt hogy ez a mi kisvárosi szemünkben szép 4 emeletes palota, holnap nem e kerül a bontó csáknay alá azért, hogy egy monumentális gyönyörűbb palotának adjon helyet. Ugy látszik pénz van elég bármilyen drága legyen is az építkezés és a kölcsön kamatába, mindezt építkezésre akadunk. A mi „Burtelipi“ kis lakásainkat, nem cserélem el a mihálkovits-téri kis lakásokkal.

Népház 5 Vág utca 14.

Nem tévesztendő össze a népszállóval. A népház a székesfővárosnak legújabb, társadalmi uton alapított, jótékony intézete. Leginkább a Lipótváros társadalmi tartja fenn. Alapításához Sándor Pál kerületi orsz. képviselő neve fűződik, Dr. Bárczy István polgármester urával egyetemben.

Mintegy 2 évtizeddel ezelőtt megalakult a Lipótvárosban a népkonyha egyesület, s a honvéd-utczában a kerületi szegényeit látta el rendszer tápláló meleg eledellel. Ez csak egy fatöbűben volt. A mostani Lipótkörút környéke, szegény nép lakta szobák épületek voltak. Ma már ezeket kiszorították a tülkörtáblás fényes paloták. A szegénység évről-évre küljebb lett szorítva úgy hogy a népkonyhába hosszú utat kellett megmenni, de a helyre is nagy szükség volt. Ez tette még szükségesebbé, hogy a népkonyha kiharcolkodják az ő szegényei közé. Az említettem két lelkes ur kerestül vitte azt, hogy a székesfőváros a Berenczey-, Tisza-, és Vág utcák által határolt területen építette fel e egyszerű épületet, a mely a népkonyhán kívül még más, a szegényebb néposztály céljaira szolgáló népjóléti és kulturális intézményeket is magában foglalja. 1909-ben kezdték meg az építkezést, és 1911 elején készült el ünnepélyes felavatása 1911 április végén volt. Sándor Pál köszönte meg, mint egyesületi elnök, a főváros áldozat készségét. Ma már ott, az egész vonalon, legintenzívebb szociális munka folyik.

Van elsősorban nyilvános étkező, ahol bárki olcsó áron reggelizhetik, ebédezhethet és vacsorázhat. A foglalkoztató műhelyben gyengék, előrebenedtek, megfelelő munka ellenében szerény ellátást és hajlékot kapnak. Ha van hely, 20 fillérért kepi éjjeli szállást. A foglalkoztató és éjjeli szálló, anyaság védelmi aéra is szolgál, amennyiben a szülés előtt és után levő nőknél, mikor már — és még munkába senki sem akarja venni, vagy még teljes munkaerejük nem kapták vissza, könnyű munkát ad és hajlékot. A népkonyhában a szegények (a kerületbeliek) az előjáróság utalványára ingyen ebédet kapnak, de ily utalványokat egyes emberbarátok is adhatnak. A gyermekotthonban reggel 6 órától este 7-ig oly 14 éven aluli gyermekeket gondoznak, akinek szülei nappal munkában vannak, s gyermekeikre nincs felügyelet. Fenn tart nyilvános társalgót, ahol hirlapok vannak, este 6 órától 9-ig bárki díjtalanul olvashatja, vagy játszhatik társasjátékok, sakk, dominó és várjátékok. Van nyilvános könyvtár olvasóterem. Kaphat tanácsot este 6—7-ig, közigazgatási, szegény- vagy egyéb ügyekben, teljesen ingyenesen. Itt tartja rendszeres hivatalos óráit a jogvédő egyesület

kirendeltsége is. Végül vannak egyes termek előadások megtartására. Ezt a sok irányú szociális munkát, a Lipótváros társadalmi, az V-ik kerületi közjótékonyági egyesület útján nemds ambicióval és nagy áldozatkészséggel végzi. Minden egyes munkakör. egy-egy szakosztály vezetése alatt áll. Szegényeket, gyermekeket ruház, sőt pénzbeli segélyeket is ad. Ez mind a hatósággal karöltve történik.

A mult csonka évben 545000 adag étel lett kiosztva. A gyermek otthonban ápoló gyermekek kosztja külön van. A fizetett ételadagok után 45000 korona folyt be. Bevétel volt 95997 korona, vele szemben a kiadás 79883 k. 1912-re a költség előirányzat 148000 k. kiadásnak 136000 k. bevétel. A mult évi maradvány azonban fedezi a túlkiadást. Alapítványi tőke 68000 korona.

Öblítő tanfolyamok. Írás, olvasás, számtan felmőit kezdőknek. Magyar nyelv és társnlgás idegen ajkuaknak. Német, francia és angol nyelv kezdőknek. Kereskedelmi ismeretek, mint könyvvitel, levlezés, kereskedelmi számtan. Kézimunka, írlandi csipke horgolás, női- és gyermek ruha szabása. Korlátolt számban főzés. Különösen a nyelv oktatásra történt tömeges jelentkezés, nemkülönben iskolaköteles gyermekek lecke ismétlésére. Eleinte roppant nehezen ment a dolog, mert különböző műveltségű vagy elökepzett-ség, egyének voltak a tanítványok, Most már másként megy, mert a beosztás megfelelő.

Sport.

A Székesfehérvári Kerékpár-Egyesület f. hó 7-én szombat este 8 órakor tartja versenytájának kiállítását a Latzkovits vendéglőben, társasvacsorával egybekötve, melyen nem egyleti tagokat is szívesen lát aláírási izek Falvay és Lipp üzletekben találhatók.

A Székesfehérvári Korcsolyázó Egyesület folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor tartja rendszer évi közgyűlését a városház nagytermében.

Színház.

December 4.

Limonádé ezredes másodsor, jó félház előtt. Az előadás, a második felvonásbeli tisztí barátkozást kivéve, jobb volt, mint az első napon. Kürthy szebben énekelt, mint kedden. Szántó is belemelegedett szerepébe. Meg kell dicsérnünk a kitűnő zenekart, mely játékaival igazi élvezetet nyújtott a jelenlévőknek. Ez pedig különösen a derék kar nagy érdeme, aki igazán nagy ambicióval és hozzáértéssel, elejétől végig szívet, lélekkel dirigál. Nyugodtak vagyunk afelől, hogy a szép zenéjű darabokat az ő vezetésével teljes szépségükben adja elénk a mi híres honvédzenekarunk.

Itt írjuk meg a közönségnek egy méltánylandó óhaját. Az elsőrendű zártszékek szélső oszlopainak közönsége az oldalajtók és a színpad között erős huzatban ül. Ezen a bajon igen könnyen lehetne segíteni az által, ha az oldalajtókra jó vastag függönyöket tennének. Ez nem csak kívánatos, hanem föltétlenül szükséges is. Még pedig sürgősen.

Mr.

Apróhirdetések.

Egyközeli nagyobb mezővárosban jóforgalmu üzlet, egyes kereskedés más vállalat miatt azonnal eladó. Bővebbet Deutsch Aladár kereskedésében Simor-u. 5.

A Bárándi takarodó ut közepső dűlőben és a lapkuti dűlőben egy buzaöld örök áron eladó tudakozódní Rác-u. 41. sz.

Egy jó karban levő gramofon lemezekkel együtt olcsón eladó. Jancsár-u. 8 sz. Antal Katalinnál.

A fiskális dűlőben két kitűnő karban levő, nagyon jó termő szőlő egy darabban, összesen 10 oktály eladó. Cim a kiadóhivatalban.

El fogadok villamos berendezést és villanylámpa rendelést és felszerelést. Proch Ferenc és testvére. Basa-u. 4. Telefon 323.

Eladóház. Csutora-utca 8. számú ház, lakás, istálló és 300 U-ól telekkel eladó. Tudakozódní Iskola-u. 8. I. emelet 5. sz.

Két becsületes, szorgalmas, jóraváló vincellért keresek. Almássy János Sörházter 3.

Egy jó karban levő szalon garnitúr eladó. Rákóczy utca 15.

Jancsár-utca 19. szám alatt 8 hólnapos hizott sertések eladók.

Tanuló leányokat felvesz, Resányiszky Zsófia, Iskola-u. 10. sz.

Elköltözés miatt egy szobabutor eladó. Bórgyárdűlő 3. szám. Ugyanott egy egy szobás lakás azonnal kiadó.

Három süldőszőnö eladó Pagonydűlő-utca Erzsébetligetsor, Ifj. Herczeg Andrásnál.

Kétszobás lakás (mellék helyiségekkel) február 1-től kiadó. Széchenyi-u. 26.

A vagyonygyűjtés és az adósságtörlesztés legbiztosabb módja mint azt számtalan példából mindnyájan megtanulhattuk, a :: :: ::

heti husz (20) filléres befizetési rendszer, melyet tagjainak érdekében április óta a

Székesfehérvári Hitelszövetkezet is felvett üzletkörébe.

Itt azonban nincsenek a tagok 5, 6 évig lekötve, — nem kell évekig ugyanazon tőke után fizetniök a kamatot, hanem az év végeig lefizetett összeget — annak 5% kamatával együtt — javukra írják.

Bővebb felvilágosítás a Székesfehérvári Hitelszövetkezet hivatalos helyiségében (Távirada-utca 6. sz.) szombaton 8—12 óráig, vasárnap fél 11—12 óráig szerezhető.

Értesítés.

Értesítjük, a nagyérdemű közönséget, hogy a **nagy karácsonyi vásár** már megkezdődött. Raktáron tartjuk a legújabb divatú női bluzokat, ugy szintén lüszter, gloth és karton kötényeket, többá férfi és női alsó ruhákat, nagy választékban minden fajta Krausz J. gyártmányu fűzőket. — A nagyérdemű közönség szíves pártfogást kérve maradunk

tisztelettel

Mikó Nővérek,
Szógyény Marich-utca.

Varrógépjavítások

műhelyünkben gyorsan és szakszerűen készíttetnek,

SINGER CO. varrógép-részvénytársaság.

Magyarország legnagyobb és legrégibb varrógép-üzlete.

Székesfehérvár, Nádorutca. Töltényi-báz

HALLÓ!

SÜRGÖNY! — SÜRGÖNY!

A nagy karácsonyi vásár

már megkezdődött a verseny bazárban. Kaphatók minden-nemű flu-és lányjátékok, ugyszintér önműködő motorok, valamint babák, babakocsik és hintalovak nagyválasztékban. A legolcsóbb árért. Tisztelettel

Mikó Ferenc,
Szógyény Marich-utca.

Babajavítások elfogadtatnak.

LEGSZEBB

karácsonyi ajándék

egy jó és mégis olcsó zongora, vagy pianinó.

Jó karban levő használt zongorákat megvesz és elsőrendű gyártmányokat olcsón ad el

ROSENSTEIN

Iskola-u. 6. Telefon 291.

Üzletátvétel

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a Kossuth-utca 15. szám alatt levő

ROBITSEK SÁNDOR-FÉLE PAPIRÜZLETET

a mai napon átvettük és raktárunkat még dusabban felszerelve, tovább vezetjük. — Főtörekvésünk odairányul, hogy pontos és szolid kiszolgálással a nagyérdemű közönség szíves pártfogását és jóindulatát, melyben az üzletet eddig részesítette, továbbra is kiérdelmeljűk. **Könyvek, mindennemű papírok, irodaszerek, gramofonok és elsőrendű gramofon lemezek.**

mélyen leszállított áron kaphatók.

Szíves pártfogást ismételve kérjük kiváló tisztelettel:

Horváthné és Rónainé.

Ha
eladni
vagy
venni-valója
van
az apróhirdetések közt
tegye közzé!

LEGZEBB SIREMLEK
HAVRANEK ANTAL
SZ. SZOBRAZ ÉS KÖRFAZÓ TELEPH
SZ. FEHÉRVÁR FELSŐ VÁROS
TERVEK INVENIUM TELEPH
125

SZENT ISTVÁN

ártézi, gőz, iszapmedence és kádfürdő.
Székesfehérvár, Bástya-utca 3. szám.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a Szent István gőz- és kádfürdőt megvettem, a melyet két ártézikuttal és iszapmedencével kibővítettem, teljesen újonnan átalakítottam és minden jégényeknek megfelelően berendeztem. Ártézikutaim kifogyhatatlan mennyiségű, gyógyhatású kristályvízzel látják el naponként az összes fürdőmedencéket.

Ami a fürdőkezelést illeti, azt személyesen fogom vezetni és előre is biztosítom a m. t. közönséget, hogy a legpontosabb kiszolgálás, rend és tisztaság tekinteteken szigorú ellenőrzést gyakorlok. Személyzetem elsőrendű masszírozók és tyukszemvágókból áll, akik szakképzett-ségük és előzékeny módoruk által iparkodnak majd a mélyen tisztelt közönség elismerését és szeretetét megnyerni.

Gőzfürdő napok:

Urak részére: Április 1-től október 31-ig reggel 5 órától, november 1-től március 31-ig reggel 6 órától déli 12 óráig. Ünnepek és vasárnapokon egész nap.

Hölgyek részére: Naponként délután 1 órától este 6 óráig. — Pénteken egész napon át.

Fürdődíjak rubával együtt:

- Gőzfürdő . . . . .-60
- Gyermekek 10 évig . . .-30
- Porcellán kád . . . . .1—
- Cinkád . . . . .—80
- Hideg-gyógyfürdő . . .-60
- Iszapfürdő . . . . .2—
- Szénsavas-fürdő . . . . .2—
- Sósfürdő 1-20

BÉRLETJEGVEK: 10 db. gőzfürdőjegy 5 K, 10 db. porcellánkád fürdőjegy 8 K, 10 db. cinkád fürdőjegy 7 K.

A mélyentisztelt közönség szíves pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel

Ifj. TÖGL GYULA,
fürdőtulajdonos.